

# IMF Küresel Ekonomik İstikrarı Nasıl Destekliyor?

8 Mart 2019

IMF üye ülkelere istikrarı destekleyen, krizlere karşı kırılganlıkları azaltan ve sürdürülebilir büyümeyi ve yüksek yaşam standartlarını teşvik eden ekonomik ve finansal politikalar hakkında tavsiyelerde bulunur. Ayrıca uluslararası para ve finans sisteminin sağlığını etkileyen küresel ekonomik eğilimleri ve gelişmeleri izler ve üye ülkeler arasında uyguladıkları politikaların bölgesel ve küresel sonuçları hakkında diyalogu destekler. Bu gözetim faaliyetlerine ek olarak, IMF üyelerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesine yardımcı olmak için teknik destek sağlar ve bir ödemeler dengesi krizi ile karşı karşıya kalmaları halinde yapılması gereken düzeltmeleri kolaylaştırmak amacıyla onlara kaynak sağlar.

## Küresel ekonomik istikrar neden önemlidir?

Ekonomik istikrarın sağlanması, kısmen ekonomik ve finansal krizlerden, ekonomik faaliyetteki büyük çalkantılardan, yüksek enflasyondan ve döviz ve finans piyasalarında aşırı oynaklıktan kaçınma ile ilgilidir. İstikrarsızlık belirsizliği arttırabilir, yatırımları caydırabilir, ekonomik büyümeyi engelleyebilir ve yaşam standartlarına zarar verebilir. Dinamik bir piyasa ekonomisi temel olarak belirli derecede bir oynaklık ve kademeli yapısal değişim içerir. Politika yapıcılarının önündeki zorluk, üretimi, istihdamı ve sürdürülebilir büyümeyi arttırarak ekonominin yaşam standartlarını yükseltme yeteneğini azaltmaksızın kendi ülkelerindeki ve yurt dışındaki istikrarsızlığı en aza indirmektir.

Ekonomik ve finansal istikrar hem ulusal hem de çok taraflı bir endişe konusudur. Son finansal krizlerin gösterdiği gibi, ekonomiler giderek birbirlerine daha fazla bağlı hale gelmektedir. Kırılganlıklar sektörler arasında ve ulusal sınırların ötesinde daha kolay bir şekilde yayılabilmektedir.

## IMF nasıl yardım ediyor?

IMF gözetim, teknik yardım ve kredi finansmanından oluşan temel fonksiyonları yoluyla ülkelerin sağlam ve uygun politikalar uygulamalarına yardımcı olmaktadır.

**Gözetim:** IMF'ye katılan her ülke ekonomik ve finansal politikalarını uluslararası toplumun incelemesine açma yükümlülüğünü kabul eder. IMF'nin görevi uluslararası para sistemini gözetmek ve 189 üye ülkedeki ekonomik ve finansal gelişmeleri ve uygulanan politikaları izlemektir. Gözetim olarak bilinen bu süreç hem küresel düzeyde hem de bireysel ülke ve bölge düzeyinde gerçekleşmektedir. IMF ulusal politikaların yurt içi istikrar ve ödemeler dengesi istikrarı için doğurabileceği riskleri inceleyerek bu politikaların ülkelerin kendi istikrarlarını destekleyip desteklemediğini değerlendirir ve ihtiyaç duyulan politika düzeltmeleri hakkında tavsiyelerde bulunur. Öte yandan, ülkelerin uyguladıkları politikaların

yurt içi istikrarı desteklediği ancak küresel istikrarı olumsuz etkileyebileceği durumlarda da alternatifler önerir.

#### A- Üye devletler ile istişare

IMF her bir ülke ile gerçekleştirdiği düzenli —genellikle yıllık— istişareler yoluyla üyelerinin ekonomilerini izler. Bu istişareler sırasında, IMF personeli ekonomik ve finansal gelişmeleri ve politikaları ulusal politika yapıcılarla, özel sektör temsilcileriyle, sendikalarla, akademik kuruluşlarla ve sivil toplumla tartışır. IMF personeli riskleri ve kırılganlıkları değerlendirerek, mali, parasal, finansal politikaların ve döviz kuru politikalarının üye ülkenin yurt içi ve ödemeler dengesi istikrarı üzerindeki etkilerini inceler ve bunların küresel ekonomi için olası sonuçlarını değerlendirir. IMF tüm üyeleri arasında oluşan deneyim birikiminden yararlanarak her ülkenin makroekonomik, finansal ve ödemeler dengesi istikrarını güçlendirecek politikalar hakkında tavsiyelerde bulunur.

Bu istişareler için kullanılan çerçeve IMF Kuruluş Anlaşması'nda ve **Entegre Gözetim Kararı'nda** ortaya konulmuştur. Üyeler genelinde oluşturulan bazı girişimler bu istişareler için bilgi girdisi sağlamaktadır. Örneğin;

- **Ülkelerin krizlere karşı kırılganlıklarını sistematik bir şekilde değerlendirmeye** yönelik yapılan çalışmalar;
- ülkelerin finansal sektörlerini değerlendiren ve risklere ve kırılganlıklara karşı politika müdahalelerinin oluşturulmasına yardımcı olan **Finansal Sektör Değerlendirme Programı**; ve
- IMF'nin Dünya Bankası ve başka kuruluşlar ile birlikte ülkelerin ondan fazla politika alanında uluslararası düzeyde kabul edilmiş standartlara ve iyi uygulama kurallarına uyum durumlarını değerlendirdiği **Standartlar ve Kurallar Girişimi**.

#### B- Büyük resmi görmek

IMF aynı zamanda küresel ve bölgesel eğilimleri de yakından izlemektedir.

IMF'nin düzenli olarak yayınladığı raporlar olan **Dünya Ekonomik Görünümü**, bölgesel genel bakış raporları, **Mali İzleme Raporu** ve **Küresel Finansal İstikrar Raporu** küresel ve bölgesel makroekonomik ve finansal gelişmeleri analiz etmektedir. IMF'nin geniş üyelik tabanı, üye ülke grupları için ortak endişe konularında çok taraflı tartışmaların yapılmasını sağlamak ve istikrarı güçlendirmek için ihtiyaç duyulan politikalar bakımından ortak bir anlayış geliştirmek için Fon'u benzersiz bir konuma oturtmaktadır.

Bu bağlamda Fon, G20 Gözetim Raporlarındaki mevcut gelişmelerin düzenli olarak değerlendirilmesini ve G20 Sürdürülebilir, Dengeli ve Kapsayıcı Büyüme Raporu'nda yer alan

ortak hedeflere doğru ilerlemelerini düzenli olarak değerlendirerek yirmi gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler grubuna yardım etmektedir.

Fon yaşanan küresel krizler ışığında gözetim görevini gözden geçirmiştir. Üye ülkelerin kendi içlerinde ve ülkeler arasında finansal sektör gözetimini iyileştirmek, makroekonomik ve finansal gelişmeler arasındaki karşılıklı bağlantıların daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve bu konula üzerinde yapılacak tartışmaları teşvik etmek amacıyla bir dizi reformu uygulamaya koymuştur. IMF ayrıca ülkelerin kalıcı ve kapsayıcı büyümeyi desteklemelerine yardımcı olmak amacıyla makroekonomilerinde yapılabilecek makro-kritik yapısal reformlara ilişkin analizlerini de güçlendirmiştir. Fon gözetimi ve destek üyelerinin ortaya çıkan zorluklar karşısında duruşunu daha da iyileştirmek için 2020 Kapsamlı Gözetim İncelemesi ve 2020 Mali Sektör Değerlendirme Programının Gözden Geçirilmesi ile ilgili çalışmalar başlatılmıştır.

**Veriler:** IMF küresel istikrar için önem taşıyan veri açıklarını kapatmak amacıyla üye ülkeler, Finansal İstikrar Kurulu ve diğer kuruluşlar ile birlikte çalışmalar yapmaktadır.

**Teknik Yardım:** IMF ülkelerin sağlıklı ekonomik politikalar tasarlama ve uygulama kapasitelerini güçlendirmelerine yardımcı olmaktadır. Maliye, para ve döviz kuru politikaları; finansal sistemlerin düzenlenmesi ve denetlenmesi; istatistik ve yasal çerçevelerden oluşan temel uzmanlık alanlarında tavsiyeler ve eğitimler sağlamaktadır.

**Krediler:** En iyi ekonomik politikalar bile istikrarsızlığı tamamen ortadan kaldıramaz veya krizleri önleyemez. Eğer bir ülke ödemeler dengesi krizi ile karşı karşıya kalırsa, IMF altta yatan makroekonomik sorunları düzeltecek, bunların hem iç ekonomide hem de küresel ekonomide oluşturabileceği olumsuz etkileri sınırlayacak ve güvenin, istikrarın ve büyümenin yeniden tesisine yardımcı olacak politika programlarını desteklemek için finansal yardım sağlamaktadır. IMF ayrıca sağlam ekonomik temellere sahip ülkeler için krizlerin önlenmesine yönelik ihtiyati kredi hatları da sunmaktadır.